

Decyzja
Prezydium KK
nr 74/26

ws. opinii o Zaleceniach Rady ws. polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” wnosi następujące uwagi do Zaleceń Rady ws. polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Polski (COM(2026) 221 final).

Prezydium KK stwierdza, że diagnoza społeczno-gospodarcza zawarta w Zaleceniach jest trafna w większości obszarów nią objętych. Jednocześnie nie wszystkie, zdaniem Prezydium KK, zdiagnozowane problemy znalazły odzwierciedlenie w przedstawionych Zaleceniach.

Zalecenie 1

Rada zaleca, między innymi, lepsze ukierunkowanie świadczeń społecznych i rozszerzenie przeglądu wydatków. Aktualnie, system pomocy społecznej skierowany do najuboższych gospodarstw domowych nie odpowiada na rzeczywiste potrzeby ograniczania ubóstwa. Progi dochodowe wsparcia są ustalone, poniżej minimów egzystencji co oznacza wykluczenie z pomocy gospodarstw domowych żyjących w ubóstwie. Dodatkowo w dokumencie pominięto kwestię koordynacji świadczeń na rzecz rodziny i osób wychowujących dzieci. W Polsce występuje paradoks: powszechne świadczenie wychowawcze 800+ jest nieporównywalnie wyższe od świadczeń rodzinnych, które powinny stanowić wsparcie dla najuboższych rodzin z dziećmi, a świadczenia rodzinne ograniczone są dalece zaniżonym kryterium dochodowym. To powoduje, że świadczenia rodzinne nie spełniają już swojej roli, a dodatkowo generują koszty wynikające z jego obsługi. Wskazany jest zatem przegląd świadczeń na rzecz rodziny, tak aby system odpowiadał na realne potrzeby społeczne.

Rada zaleca działania wpływające na wydłużenie aktywności zawodowej na rynku pracy. Należy zauważyć, że aktywność zawodowa w Polsce po osiągnięciu wieku emerytalnego zwiększa się co roku, jak i wskaźniki rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę. Jednakże, nadal największymi ograniczeniami do wydłużenia aktywności zawodowej dla większości osób

w wieku emerytalnym jest ich stan zdrowia oraz zobowiązania opiekuńcze wobec najbliższych krewnych. Stąd nadal niezbędne są działania wpływające na wydłużenie życia w zdrowiu osób pracujących, takich jak: urlopy na wytchnienie, skrócenie czasu pracy osób w wieku okołomerytalnym lub wsparcie pracodawców w tworzeniu sprzyjających warunków pracy dla starszych pracowników.

Zalecenie 2

Rada zaleca m.in. utrzymanie tempa realizacji projektów w ramach polityki spójności.

W dokumencie wskazano, że wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie m.in. z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) oraz Funduszu Spójności (FS), przebiega w Polsce w tempie szybszym od średniego poziomu UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Ważne jest utrzymanie obecnej dynamiki, a jednocześnie zmaksymalizowanie wpływu inwestycji w regionach. Polska podejmuje już działania w ramach swoich programów polityki spójności, aby pobudzać konkurencyjność i wzrost (22).

Pomimo pozytywnej oceny wdrażania programów i wydatkowanych środków, wyrażamy nasze obawy dot. propozycji nowej perspektywy finansowej UE na lata 2028-2034, w szczególności koncepcji stworzenia jednego funduszu, który miałby obejmować dotychczasowe: politykę spójności, Wspólną Politykę Rolną, Wspólną Politykę Rybołówstwa, sprawy bezpieczeństwa, ochrony granic, polityki migracyjnej i azylowej. Jednocześnie z niepokojem obserwowana jest propozycja wprowadzenia mechanizmu rozliczeń, która miała zastosowanie w przypadku KPO tj. rozliczenia w oparciu o zrealizowane reformy i inwestycje.

Zalecenie 4

NSZZ „Solidarność” nie zgadza się z zaleceniem Rady ws. zmniejszenia zależności od paliw kopalnych, zwłaszcza tych związanych z górnictwem. Związek wielokrotnie wskazywał na pozbawione podstaw ekonomicznych i społecznych założenia europejskiego Zielonego (nie)Ładu, ale Komisja Europejska pozostaje niewzruszona wobec rzeczowej i merytorycznej argumentacji.

Jednym z głównych czynników ograniczających konkurencyjność i uprzemysłowienie jest ideologiczna dekarbonizacja wpisana w każdy projekt i dokument UE. Dotyczy to zarówno poziomu europejskiego, jak i krajowego. Pomimo silnych inwestycji w OZE, których moc w ostatnim czasie osiągnęła 50% polskiego miksu energetycznego, odejście od energetyki konwencjonalnej jest niemożliwe choćby z powodów utrzymania stabilności systemu energetycznego w Polsce. Nadmierne obciążenia generowane przez system ETS są również składnikiem rosnących cen energii w Polsce, co dotyka boleśnie zarówno działalność

przemysłową i usługową, jak i drenuje portfele obywateli. Kolejne zalecenia ze strony urzędników KE nie rozwiążą problemów energetycznych Polski, a tylko je pogłębią.

Zalecenie 5

W dokumencie wskazano, że widoczna jest tendencja spadkowa w zakresie adekwatności świadczeń emerytalnych (20). Osoby samozatrudnione, które płacą minimalne składki emerytalne, oraz osoby zatrudnione na podstawie umów cywilnoprawnych, które pokrywają składkę emerytalną poniżej minimalnego progu, są również zagrożone ubóstwem emerytalnym. Dokument sygnalizuje, że Polska stoi przed szeregiem wyzwań w tym segmentacją rynku pracy (23). Rośnie udział umów cywilnoprawnych w całkowitym zatrudnieniu, ponadto znaczny odsetek wszystkich zatrudnionych – powyżej średniej UE – stanowią osoby pracujące na własny rachunek niezatrudniające pracowników (46).

Prezydium KK z zadowoleniem przyjmuje zalecenie dot. ograniczenia segmentacji rynków pracy w porozumieniu z partnerami społecznymi przez rozwiązanie problemu arbitrażu podatkowego z wykorzystaniem różnych rodzajów umów oraz poprawę dostępu do ochrony socjalnej.

Jednocześnie Prezydium KK zauważa, że zalecenie powinno być uzupełnione o działania do podjęcia w tym obszarze na poziomie krajowym. Należy wdrożyć zmiany, które wyrównają obciążenia publicznoprawne (składki na FUS oraz podatki) pomiędzy zatrudnieniem pracowniczym a niepracowniczym.

W ocenie Prezydium KK warunkiem trwałej normalizacji sytuacji na rynku pracy jest także wycofanie zwolnienia z obowiązku opłacania składki na FUS w przypadku umów cywilnoprawnych zawieranych z osobami poniżej 26 roku życia, które się uczą oraz pilna modyfikacja mechanizmów „małego ZUS” oraz „ulgi na start” w przypadku samozatrudnienia.

Diagnoza w zakresie opieki długoterminowej (47) w znacznej mierze jest słuszna i właściwie definiuje słabe strony systemu, jak również kierunek potrzebnych zmian. Jednak zabrakło jasnego przekazu, że opieka długoterminowa, zwłaszcza w sytuacji wyzwań demograficznych, nie może być rozwiązana jedynie zasobami samych obywateli i ich rodzin oraz wspólnot lokalnych i samorządu. Rozwiązanie tego problemu powinno mieć szerszy kontekst i stanowić zasadniczy element polityki społecznej państwa. Aktualnie na rodzinach i samorządach spoczywa główny ciężar organizacyjny i finansowy. Bez wsparcia centralnego, reforma oraz stworzenie wydolnego systemu, zabezpieczającego potrzeby obywateli w zakresie opieki długoterminowej oraz szeroko pojętych usług opiekuńczych nie może liczyć na sukces.

Prezydium KK zauważa, że w dokumencie słusznie wskazano, iż systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych,

społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru (21). Jednocześnie wskazane jest, że zaangażowanie partnerów społecznych w proces legislacyjny pozostaje ograniczone, a zainteresowane strony zgłaszają utrzymujące się niedociągnięcia w funkcjonowaniu Rady Dialogu Społecznego (24).

Pomimo odpowiedniej diagnozy, Prezydium KK negatywnie opiniuje brak zalecenia dotyczącego zwiększenia roli konsultacji z partnerami społecznymi i konsultacji publicznych poprzez zapewnienie wystarczającego czasu na proces konsultacji. Lepsze wykorzystanie opinii zainteresowanych stron zebranych w tym procesie oraz ograniczenie do minimum przypadków wyłączenia ustaw z konsultacji, w znacznym stopniu przyczyniłoby się do zmniejszenia obciążeń administracyjnych wynikających z częstych zmian przepisów prawa oraz do zwiększenia inwestycji, a także wspierałoby trwały wzrost gospodarczy w perspektywie długoterminowej.

Prezydium KK zwraca uwagę, na pogłębiający się kryzys w zakresie działania Rady Dialogu Społecznego, niedostateczne uczestnictwo i zaangażowanie w prace strony rządowej oraz nie uwzględnianie przez stronę rządową wspólnych uzgodnień wypracowanych przez stronę pracowników i stronę pracodawców RDS. Jednocześnie, niska jest jakość prowadzonych konsultacji publicznych. Ogółem w 2025 r. w 70% zrealizowanych konsultacji społecznych, doszło do wystąpienia co najmniej jednego naruszenia zasad. W 2025 roku w 49% przypadków termin na wyrażenie opinii został określony poniżej 30 dni, z czego w 55% przypadków czas na wyrażenie opinii został określony poniżej 21 dni. W 2025 roku 21% konsultowanych projektów aktów prawnych ze skróconym czasem na opiniowanie nie zawierało wymaganego przez ustawę uzasadnienia zastosowania skróconego terminu.

Gdańsk, 30 czerwca 2026 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz